

Pandion Omsorg AB
anders@pandionomsorg.se

Rektorn vid Pandionskolan
Johanna.svensson@pandionomsorg.se

Beslut för grundskola med särskoleelever

---

efter tillsyn i Pandionskolan
i Linköpings kommun

Tillsyn i Pandionskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Linköpings kommun under 2011 och 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Pandionskolan besöktes av Skolinspektionen den 23 och 24 maj 2012.

Fakta om skolan

Skolverket godkände Pandionskolan som en fristående grundskola för årskurserna 1–9 genom beslut den 28 november 2002 (Dnr: 43-2002:1545). Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Enligt beslut den 8 september 2005 (Dnr: 43-2005:595) har huvudmannen även tillstånd att bedriva fristående grundsärskola för årskurserna 1–10. Huvudman för skolan är Pandion Omsorg AB med organisationsnummer 556634-0716. Verksamheten vid grundskolan startade läsåret 2002/03 och omfattar årskurserna 1–9. Verksamheten vid grundsärskolan startade läsåret 2006/07 och omfattar årskurserna 1–10.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 29 elever varav en elev är inskriven i grundsärskolan. De flesta eleverna är folkbokförda i Linköpings kommun, men skolan har även elever från andra kommuner. Eleverna är fördelade på tre undervisningsgrupper. Lärarna är organiserade i tre arbetslag kopplade till undervisningsgrupperna. Skolan leds av en rektor.

Skolinspektionen har tagit del av skolans egna sammanställningar över elevernas måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen i årskurs 9 för 2008 till 2011. Sammanställningen visar att få elever når målen i samtliga ämnen i årskurs 9, 2011. En majoritet av eleverna på skolan har anpassad studiegång och undervisningen omfattar därför inte alla ämnen. I matematik och svenska är det fem av tio elever som når målen 2011 och i engelska når tre av tio elever målen 2011. Prognosen för måluppfyllelsen för 2012 visar att sju av elva elever når godkänt i engelska, fyra av elva i matematik och sex av elva i svenska.

Helhetsbedömning

Pandionskolan behöver höja elevernas kunskapsresultat och skapa förutsättningar för alla elever att nå kunskapskraven i de ämnen de har undervisning i. I svenska och matematik är det hälften av eleverna i årskurs 9, 2011 som når målen som minst ska uppnås och i engelska är det en tredjedel av eleverna som når målen.

Skolans centrala utvecklingsområde är att i större utsträckning ge alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Skolan saknar rutiner för att arbeta med särskilt stöd för de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Följden blir att skolan inte heller utarbetar åtgärdsprogram för dessa elever. Det är rektorn som ansvarar för

att det skyndsamt görs en utredning av elevens behov och att samråd sker med elevhälsan.

På skolan arbetar engagerade lärare med en god kunskap om elevernas behov. Skolan söker olika individuella lösningar både inom och utanför skolan. Dock kan inte Pandionskolan erbjuda undervisning i alla ämnen eleverna undervisas i av lärare som är utbildade för ämnet. Det är huvudmannens ansvar att personalen vid skolan har utbildning för den undervisning de ska bedriva och att lärarna är anställda av huvudmannen.

Pandionskolan är en relativt liten skola med få lärare. Detta medför att arbetet med bedömning och betygssättning för varje enskild lärare kan bli ensamt och att ämnes-specifika diskussioner om kriterier, bedömning och betyg inte går att organisera inom arbetslagen. Därför är det viktigt att rektorn utvecklar forum och mötesplatser där alla lärare kan delta i diskussioner kring bedömning och betygssättning så att rättvisa och likvärdiga betyg kan sättas på Pandionskolan.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Pandion Omsorg AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 5 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Pandionskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Rektorn måste säkerställa att ordningsregler utarbetas under medverkan av eleverna.
- Rektorn måste säkerställa att planen mot kränkande behandling innehåller åtgärder som skolan avser påbörja eller genomföra under det kommande året samt en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Motivering

Ordningsregler

Av skollagen framgår att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Reglerna ska utarbetas under medverkan av eleverna och beslutas av rektorn. Vidare ska reglerna kontinuerligt följas upp.

Tillsynen visar att det finns olika bilder av hur skolan arbetar med att ta fram och förankra ordningsreglerna. Av intervjuer med elever framgår att inte alla elever vet vilka regler skolan har. Eleverna upplever också att olika regler skapas vid olika tillfällen beroende på lärare och utan att eleverna har inflytande över vilka regler som beslutas. Det finns dock elever som uppger att de har varit delaktiga i utarbetandet av regler. Lärarna anger att det skiljer sig åt hur de olika arbetslagen arbetar med reglerna. Ett

arbetslag kan ha regler som de har tagit fram tillsammans med eleverna och som ligger till grund för ett gemensamt dokument medan andra arbetslag inte skriver upp reglerna utan diskuterar och beslutar dem allt eftersom det finns behov.

Ordningsreglerna ska bidra till en trygg skolmiljö. De måste därför vara förankrade hos såväl elever som skolans personal. De måste vara utarbetade utifrån elevernas skolvardag vilket betyder att reglerna behöver följas upp och revideras kontinuerligt under medverkan av eleverna. Det är också viktigt att skolans personal vet vad som förväntas av dem när eleverna bryter mot ordningsreglerna och är överens om när och hur de ska agera.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste se till att skolans ordningsregler utarbetas i samverkan med eleverna och beslutas av rektor. Vidare måste rektorn säkerställa att reglerna är förankrade hos elever och personal och regelbundet följs upp.

Planen mot kränkande behandling

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling som innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I Pandionskolan finns en plan mot kränkande behandling. Planen saknar åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. Även en redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts föregående år saknas i skolans plan. Att dokumentera och presentera dessa åtgärder och redogörelser anger rektorn som ett utvecklingsområde för skolan under det kommande läsåret.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste säkerställa att planen mot kränkande behandling uppfyller författningarnas krav.

Författning

5 kap. 5 § skollagen

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Pandionskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn säkerställer att särskilt stöd utreds och ges i den omfattning eleverna behöver och har rätt till.
- Rektorn ser till att det i åtgärdsprogrammen anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska särskilt stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Åtgärdspro-

gram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

På Pandionskolan saknas rutiner för att arbeta med särskilt stöd för de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Skolan har dock en god organisation kring särskilt stöd för sociala behov. Lärarna anmäler alltid till rektorn i de fall en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektorn väljer dock att inte alltid utreda detta behov. Därmed finns en risk att elevens behov av särskilt stöd inte tillgodoses. Rektor och lärare anger att elevens sociala situation utreds och åtgärdas i första hand eftersom den är så avgörande för elevens fortsatta möjligheter att delta i undervisningen.

Pandionskolan utarbetar åtgärdsprogram för elever som ska ges särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av exempel på åtgärdsprogram som utarbetats under höstterminen 2011 och bedömer att innehållet i programmen inte helt motsvarar skollagens krav. I några av programmen är elevens behov och hur detta ska tillgodoses ot tydligt beskrivet. Detta kan både leda till att fel åtgärder sätts in och att insatserna blir svåra att genomföra och utvärdera. Som exempel anges i ett program att anledningen till att åtgärdsprogrammet utarbetas är att eleven "ska hitta en väg till gymnasiet", elevens behov är "motivation för skolarbete" och skolans åtgärder är "belöningsystem efter kontrakt".

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste säkerställa att särskilt stöd utreds och ges utifrån de behov som skolans utredning visar och på det sätt och i den omfattning som behövs för att alla elever ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Vidare måste rektorn se till att åtgärdsprogrammets innehåll uppfyller författningarnas krav.

Författning

3 kap. 8–10 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Pandionskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Rektor måste se till att lärarna får stöd för att sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn leda och samordna det pedagogiska arbetet. Rektor ska vidare se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Av prop. 2009/10:165 framgår att rektorns ansvar innebär att se till att skolans lärare dels är väl förtrodda med det regelverk som gäller, dels i övrigt får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

På skolan finns inget gemensamt systematiskt arbete eller strategi för att säkra en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning. Skolan har inte heller någon samver-

kan med andra skolor om bedömnings- och betygsfrågor. Lärarna har inte heller haft kontinuerlig kompetensutveckling inom området. Lärarna på skolan är i många fall utlämnade till att enskilt kvalitetssäkra bedömningar och betygssättning. Vika underlag och former som används för detta varierar mellan olika lärare. I samtal med lärare framkommer att det saknas forum och nätverk för lärarna att diskutera betyg och bedömning och att skolan behöver utveckla former för detta. I samtal med rektorn framkommer att skolan har uppmärksammat behovet och ser det som ett prioriterat område inför läsåret 2012/13 så att alla lärare ges möjlighet att diskutera bedömning och betyg i för det lämpliga forum och nätverk.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning genom att utveckla ett systematiskt arbete vid skolan och se till att det finns forum där alla lärare deltar i diskussioner kring bedömning och betygssättning. Vidare måste rektorn se till att de lärare som har behov av kompetensutveckling får det.

Författning

3 kap. 14 §, 2 kap. 34 § skollagen

Personalkompetens

Bedömning

Pandionskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Huvudmannen måste säkerställa att lärarna på skolan har utbildning för den undervisning de bedriver.

Motivering

Av skollagen framgår att huvudmannen för undervisningen ska använda lärare med utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren ska bedriva.

Av tillsynen framgår att det i ett av skolans tre arbetslag finns lärare som är anställda efter den 1 juli 2011, och som inte har utbildning som är avsedd för den undervisning som bedrivs. Rektorn anger att lärarna i respektive arbetslag i huvudsak undervisar de elever som hör till respektive arbetslag och att skolan inför höstterminen 2012 kommer att sakna behöriga lärare i idrott och hälsa, bild, musik, slöjd och språkval.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen måste säkerställa att personalen vid skolan har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Författning

2 kap. 13 § skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Pandionskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Huvudmannen ska säkerställa att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

I skollagen anges att för utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Elever i grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Regeringen har i propositionen 2009/10:165 beskrivit att "med skolbibliotek brukar vanligtvis avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande".

Vid Pandionskolan finns en bibliotekslokal som är tillgänglig för eleverna under hela skoldagen. Vid tiden för Skolinspektionens tillsyn är litteraturinnehållet mycket begränsat. Det finns viss skönlitteratur, enstaka uppslagsböcker och viss facklitteratur. Av intervjuer framgår att eleverna ibland tillsammans med lärare besöker Linköpings stadsbibliotek när de behöver litteratur. Men skolan har inte någon överenskommelse om samverkan med stadsbiblioteket. Enligt intervjuerna har eleverna tillgång till IT-utrustning och digitalt material.

Skolinspektionen bedömer att det på skolan saknas tillgång till ett skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Därmed uppfyller verksamheten inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

Huvudmannaskap och godkännande

Bedömning

Pandionskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Huvudmannaskap och godkännande.

- Huvudmannen måste säkerställa att elever vid Pandionskolan undervisas av lärare anställda av huvudmannen.

Motivering

Enskilda huvudmän får efter ansökan godkännas som huvudmän för grundskola. Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen. I detta ingår bl.a. att eleverna undervisas av lärare anställda av huvudmannen. Av skollagen följer att undervisning normalt inte kan överlämnas till annan huvudman. Huvudmannen för Pandionskolan har ett godkännande som huvudman för utbildningen vid skolan. Detta innebär att huvudmannen själv ska bedriva utbildningen och därmed undervisningen.

I samtal med rektor framkommer att undervisning i språkvalet franska sker i annan skola eftersom skolan inte har behörig lärare i ämnet. Vid Skolinspektionens besök var det en elev som fick undervisning i franska på Kärna skola, som är en kommunal skola

i Linköpings kommun. Vid varje undervisningstillfälle följer en lärare med från Pandionskolan. Den undervisande läraren på Kärna skola är den som sätter betyg.

Tillsynen visar att huvudmannen för Pandionskolan inte följer föreskrifterna för utbildningen då undervisningen i franska överlämnats till en annan huvudman på ett sätt som inte är förenlig med bestämmelserna i skollagen, då undervisande lärare i franska inte är anställd vid skolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 5 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har enhetschef Allan Westerdahl, utredare Sofia Lindstrand och undervisningsråd Anders Kennberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Sanden
Avdelningschef

Jon Torkelstam
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).